

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

GIREDI YA 12

XITSONGA: RIRIMI RA LE KAYA (HL)

PAPILA RA VUNHARHU (P3)

HUKURI 2021

TIMARAKA: 100

NKARHI: Tiawara ti3

Papila leri ra swivutiso ri na tipheji ta 5.

SWITSUNDZUXO NA VUXOKOXOKO

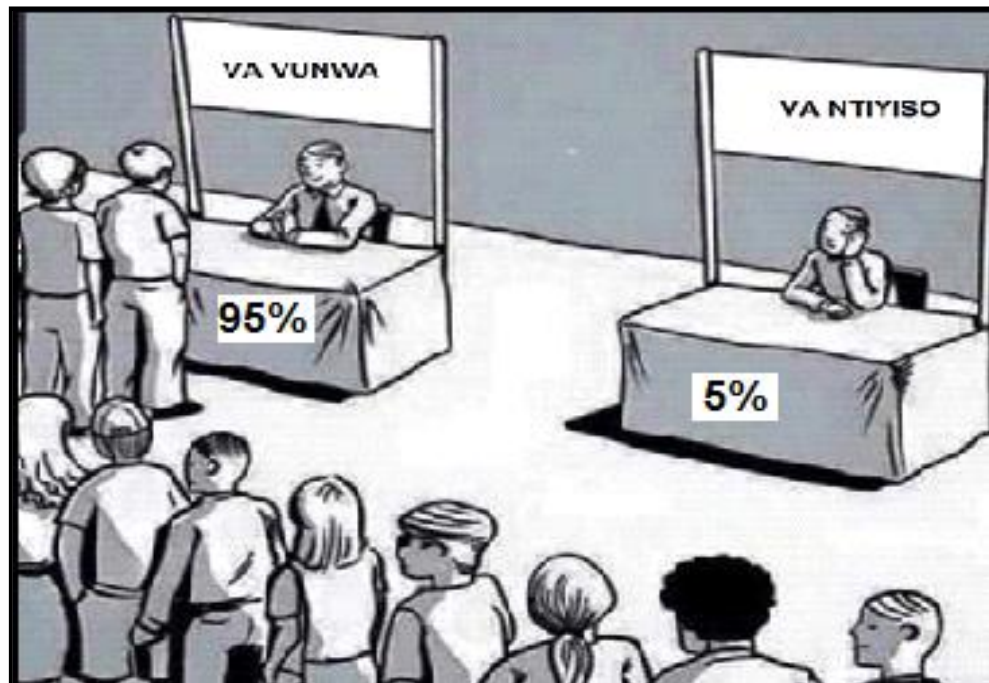
1. Papila leri ra swivutiso ri avanyisiwile hi swiyenge SWIMBIRHI:
XIYENGE XA A: Xitsalwana (50)
XIYENGE XA B: Xitshuriwa xa xitsalwambiko (2 x 25) (50)
2. Hlamula xivutiso XIN'WE eka XIYENGE XA A na SWIMBIRHI eka XIYENGE XA B.
3. Tsala hi ririmi leri u kamberiwaka hi rona.
4. Sungula xiyenge XIN'WANA na XIN'WANA eka pheji YINTSHWA.
5. U fanele ku kunguhata (xikombiso: tirhisa mepe wa miehleketo/ dayagiramu/chati ya nkholuko/marito ya nkoka), hlela na ku hlayisisa ntirho wa wena. Nkunguhato wu fanele ku RHANGELA xitshuriwa.
6. Minkunguhato hinkwayo yi fanele ku kombisiwa hi ndlela leyi kombisaka leswaku i minkunguhato. U tsundzuxiwa ku ba nkhwati emakumu ka nkunguhato wun'wana na wun'wana.
7. U tsundzuxiwa ku tiyisisa leswaku u tirhisa nkarhi hi ndlela leyi landzelaka:
XIYENGE XA A: Timinete ta 100
XIYENGE XA B: Timinete ta 80 (2 x 40)
8. Nombora tinhlamulo ta wena kahle ku ya hilaha tinhlokomhaka ti nomboriweke hakona eka papila leri ra swivutiso.
9. Nhlokomhaka A YI KATSIWI eka nhlayo ya marito.
10. Tsala swi basa no vonaka.

XIYENGE XA A: XITSALWANA**XIVUTISO XA 1****SWILERISO:**

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene kutani u tsala xitsalwana hi yona kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwana xa wena xi fanele ku va na marito ya le xikarhi ka 400–450.

- 1.1 A ndzi ku i munghana. [50]
- 1.2 Ntirho lowu ndzi wu tsakelaka. [50]
- 1.3 Nkarhi wa leswaku ndzi rila se wu hundzile. [50]
- 1.4 Vunene na vubihi bya switirhisiwa swa xithekinoloji emintirhweni. [50]
- 1.5 Vadyondzi vo tala va lahlekeriwa hi vutomi hikokwalaho ka mintlangu leyi va yi endlaka loko va hetile ku tsala xikambelo. Pfumela kumbe u kaneta. [50]
- 1.6 Xiyaxiya swifaniso leswi landzelaka kutani u hlawula xin'we eka swona u tsala xitsalwana hi nhlokomhaka leyi u xi nyikeke yona.

1.6.1

[Xifaniso lexi xi huma eka webusayiti ya www.google.com]

[50]

1.6.2

[Xifaniso lexi xi huma eka webusayiti ya www.twitter.com]

[50]

1.6.3

[Xifaniso lexi xi huma eka webusayiti ya www.google.com]

[50]

NTSENGO WA XIYENGE XA A:

50

XIYENGE XA B: XITSHURIWA XA XITSALWAMBIKO**XIVUTISO XA 2****SWILERISO:**

- Hlawula tinhlokomhaka TIMBIRHI ntsena leti u ti twisisaka swinene kutani u tsala switsalwambiko hi tona kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwambiko xin'wana na xin'wana xi fanele ku va na marito ya le xikarhi ka 180–200.
- Sungula nhlamulo yin'wana na yin'wana eka pheji yintshwa.

2.1 PAPILA RA XINGHANA

Himpfhuka munghana wa wena a vuya exibedhlele endzhaku ka mavabyi ya nkarhi wo leha a wu si n'wi vona. Tsala papila u n'wi vuyisa.

[25]**2.2 TSALWAVUTITIVISI NA PAPILA RO SEKETELA**

Ku na xivandla xa ntirho wa vuphorisa lexi navetisiweke eka xiyanamoya exitichini xa ka n'wina. Tsala tsalwavutitivisi na papila ro seketela leswi u nga ta swi rhumela eka ndzawulo leyi.

[25]**2.3 XIVIKO**

Emugangeni wa ka n'wina ku vile na mphikizano wa vadyuhari wo famba khume ra tikhilomitara laha n'watipolitiki a nyikeke masagwadi eka ntlhanu wa lava hluleke. Tanihi un'wana wa vakondleteri va mphikizano lowu, tsala xiviko u hlamusela hinkwaswo leswi humeleleke.

[25]**2.4 N'WANGULANO**

Phorisa ra le magondzweni ri yimisile muchayeri wa movha loyi a a chayela hi vusopfa. Tsala n'wangulano exikarhi ka muchayeri loyi na phorisa ra le magondzweni.

[25]**2.5 INTHAVHIYU**

Tanihi muteki wa mahungu ya phephahungu ro karhi, tsala inthavhiyu exikarhi ka wena na murhangeri wa muganga mayelana na ndlela leyi vugevenga byi herisiweke hi yona endhawini ya ka n'wina.

[25]**2.6 NHLUTO**

Tsala nhluto wa tsalwa ra ntlangu leri mi hlayaka rona eka Giredi ya 12.

[25]

NTSENGO WA XIYENGE XA B:
NTSENGO WA TIMARAKA:

50
100